

Visu izcirtīs, visa Latvija būs viens vienīgs izcirtums, dabas daudzveidība vairs nepastāvēs, putniem nebūs, kur ligzdot, kukaiņiem – kur dzīvot, un kādas aplamības, kas neatbilst realitātei, vienlaikus ignorējot, cik darba vietu tieši laukos un kopumā valstī rada meža nozare, un cik ir to darba vietu, kurām darbu dod šī nozare, cik daudz šī nozare rada pievienoto vērtību (kura gan varētu būt vēl lielāka), cik daudz naudas ik gadu uz Latviju "atved", eksportējot savus produktus, un, galu galā, cik daudz samaksā darbaspēka nodokļos, kā arī, kā papildina valsts kasi ar patēriņa nodokļiem,

Rolands Feldmanis,

Latvijas Lauksaimniecības kooperatīvu asociācijas valdes priekšsēdētājs.

nodokļu apmērus valsts un pašvaldību budžetā," norāda R. Feldmanis. Gan viņa, gan daudzu mežu īpašnieku ieskatā pašlaik, kad valstij ir akūti nepieciešama papildu nauda drošībai un veselības aprūpei, valdība nedrīkst noteikt kādus jaunus saimnieciskās darbības ierobežojumus, liegumus, tieši pretēji – jāmotivē mežsaimnieki efektīvi saimniekot savos īpašumos.

Valsts atbalsta pleca nozīme

R. Feldmanis uzsver, ka viens no veidiem, kā panākt sabiedrības ieinteresētību meža apsaimniekošanā, ir pašiem rūpēties par mežu, kļūt par meža īpašniekiem un gūt spēku, apvienojoties meža nozaru kooperatīvos, no kuriem lielākais ir *Mežsaimnieks*. "Tieši kooperācija ir tas risinājums, kurā tiek radīts līdzsvars starp meža saimnieciskām interesēm un centību aizsargāt dabu, jo meža īpašnieks jau nav ienaidnieks pats sev, tāpēc darbojas ilgtspējīgi, nevis maksimāli visu ātri izsaimnieko un pamet," tā R. Feldmanis. Savukārt mežsaimniecības pakalpojumu kooperatīvās sabiedrības *Mežsaimnieks* valdes loceklis Andis Malējs atzīst, ka *Mežsaimnieks* ir sasniedzis kritisko masu, kad tas var pastāvēt arī bez visāda veida atzīšanās no valsts puses, jo ir 1200 biedru, kuri kopā var gan nopirkt pakalpojumu, gan veikt resursu pārdošanu, taču jāspēj attīstīties, kā to panāca Somijas un Zviedrijas kooperatīvi. "Kooperācijas būtība ir tāda, ka peļņas akumulācijas centrs ir biedrs – meža īpašnieks, kas arī ir viens no vadmotīviem

kļūt par kooperatīva biedru," skaidro A. Malējs. Viņaprāt, šo situāciju ar valsts politikas palīdzību var sekmēt, un to rāda arī lauksaimnieku kooperatīvi. "Ir valsts atbalsta programmas, kuras lauksaimnieku kooperatīviem ļauj investēt materiālajos aktīvos, kas rada augstu ekonomisko atdevi un padara kooperāciju spēcīgāku, tādus pašus nosacījumus vajag arī mežsaimniecības kooperatīviem," stāsta A. Malējs. Viņš uzsver, ka valsts politikai ir ļoti nozīmīga loma kooperācijas veicināšanā, un to pierāda Igaunija, kurā ir 30 kooperatīvi, bet Latvijā – tikai daži. "Cilvēkiem, kuri ir mežu īpašnieki, bieži vien nav nedz zināšanu, nedz pieredzes mežsaimniecībā, un nav arī attiecīgas izglītības, tāpēc ir nepieciešams savas jomas pazinējs, kurš varētu ekonomiski pamatoti sniegt ieteikumus, ko un kā darīt konkrētajā meža iecirknī, un kooperatīvs var būt tieši tā vieta, kurā iesaka, ko un kā darīt, un vienlaikus palīdz veikt attiecīgos darbus," iesaka A. Malējs. Viņš norāda, ka Igaunijā mežu īpašnieku kooperatīvi saņem nosacītu līdzmaksājumu par katru biedru un arī maksājumu par biedra konsultēšanu. "Turklāt kooperatīviem Igaunijā tika dotas tiesības pārvaldīt attiecīgas programmas mežu īpašniekiem, kas vienlaikus veicināja viņu kooperēšanos, un darbi mežā bija atbilstošāki reālajai situācijai," ziemeļu kaimiņu pieredzi raksturo A. Malējs. Viņš atgādina, ka nereti var saskarties ar mītu, ka mežs atjaunosies pats. "Jā, mežs atnāk, bet tikai ar tā dēvēto pioniersugu kokiem – alksni, apsi, krūmā-

jiem, bet ļoti minimāli ar bērzu, priedi vai egli, kuras ir nosacīti daudz pieprasītākas sugas no kokapstrādātājiem, taču tās ir jāstāda," norāda A. Malējs. Viņš skaidro, ka stādītās jaunaudzēs ir ieguvums nākotnē gan pašam īpašniekam, gan šo resursu pircējiem, gan arī CO₂ piesaistei, gan sniedzot citus ekosistēmas pakalpojumus, piemēram, regulējot mitrumu arī uz lauksaimniecībā izmantojamās zemes. "Pašlaik papildu punktus (iespējas), lai meža īpašnieki saņemtu ES atbalstu – jaunaudžu kopšanai, neproduktīvo audžu nomaiņai ar produktīvām vai atjaunošanai pēc dabas katastrofām – saņem gan kooperatīva, gan arī teju vai jebkuras citas biedrības biedri, vienlaikus, ja šos darbus organizē kooperatīvs, tad par tiem pilnā apmērā tiek samaksāti nodokļi, un faktiski kooperatīvs ir neizdevīgākā situācijā pret tiem, kuri veic darbus, bet nodokļus nemaksā," skaidro A. Malējs. Viņaprāt, tādējādi rodas paradoksāla situācija, ka ar ES naudas daļu tiek veicināta pelēkā ekonomika. "Tas nav atbalstāms risinājums, ja meža īpašnieks ir kooperatīva biedrs, tad lielāka atbalsta intensitāte," tā A. Malējs. Viņaprāt, šādu pieeju varētu īstenot jau nākamā ES plānošanas perioda atbalsta programmās. "Valsts attieksme par to vien, ka kooperācija ir labākais mežu apsaimniekošanas risinājums, jau būtu pareizais virziens, piemēram, ar informāciju Valsts meža dienesta klientu apkalpošanas centros," uz pašu vienkāršāko risinājumu norāda A. Malējs. Viņš cer uz pozitīvu rezultātu perspektīvā.